

ERDÉLYI BARANGOLÁSOK (4.)

A torockói kecskék pásztora

Egy a százhetven tagú nyájból.

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

Emlékszem a korábbi hírekre: eleven paraszat gyűjtött, rendőrségi piszkálódást hozott a fejére, aki idegen állampolgárokat fogadott be otthonába. Meghalt a cselszövő, szűnőben a rút viszály, aki teheti, vendégfogadásra rendezkedik be. Torockónak nagy a vonzása, talán itt díszleg a legtöbb ház-on a falusi turizmus margarétás táblája. Ahogy a szállodák csillaggal jelzik a fokozatot, ők margarétával.

Nekünk, anyaországi magyaroknak már kuriózum a csorda és a kecskenyáj reggeli kihajtása és esti hazaeresztése.

Szégven a koldulás, de egy pohár tejért mentem esti behajtáskor a kecskepásztor után. Gyerekkorom óta nem ittam kecsketejet. *Borbély Béla* bádogcsuprot vett elő, kétszer is elmosta, pedig tisztának látszott, előkapta egyik anyakecskéjét, telefejte, és még habzó állapotában, fejedelmi eleganciával elém nyújtotta. Fél évszázadnál is nagyobb idők ízei buzogtak elő a csuporból, és hajdani kecskepásztori emlékek is. Igaz, én csak két anyát őriztem, és tavaszunként négy gidát.

Kora reggel gyűjti össze nyáját a pásztor éppen a szállásunk előtti téren. A gidák

mintha óvodába mennének, és kicsit se hallgatnak anyjuk intó szavára, elkezdenek üti-kost játszani tegnapi pajtásaikkal. Nem tartják idegenforgalmi nevezetességnek a nyáját, sőt némelyek ki is finomkodnák a faluból a csordával együtt, de annak is vehetné mindenki. Juhász ugyan itt nincsen, de másfelé a hegyeken és völgyekben birkanyájuk váltják egymást a marhacsordákkal. Pontos adattal szolgálhatok, mert rendre kikérdeztem a kecskepásztort.

Százhetvenet bíznak vigyázó szemeire minden reggel, és éppen annyit enged haza este-ként. Újévtől újévig tart a szerződése. Darabonként hetvenezer lej a bére, meg egy véka gabona, fél kiló szalonna és egy kiló kenyér. Az utóbbit nyilván programozzák, mert mit is kezdene egyszerre százhetven kilóval?

Sajátja is van, huszonhat anyakecske és kilenc gida. Az egyik csöppségnek piros bojt van a fülébe fűzve. Balga fejfel azt hiszem, ahogy a lovakat rontás ellen védtek hajdanában a bojtokkal, és mostanra csupán dísz lett belőle, ez a szokás gyűrűzött be a pásztorkodásba is, de nagyot tévedtem. Nehéz korszak a gida

és az anya életében az elválasztás, egyszerűen kölcsönadják a szomszéd faluba rövid időre a növendéket. Megszopna itt is minden anyát, de csak azt próbálna meg! Úgy elrúgják, arrébb dőfik, jó, ha le nem esik a lábáról. A vendégállományságot jelzi a bojt.

Ahogy besirül a saját nyáj a pásztor udvarába, bátortalan gidasírással indul az egyik ólból. Nyílik az ajtó, mintha puszkából lőné ki a kettőt, úgy rohan bele a tömegbe, és mindjárt szopna is. Mintha vesszőfutáson kellene átesniük, mogorva másnyák taszigálják tovább őket, amíg végre a sajátjuk kedves mekegessel maga alá nem fogadja mind egyiket.

Huszonöt éve pásztora a falunak Borbély Béla, és mindennap kihajt. Ha nem nagy a hó, télen is. A kecsketejet némely családok a jószágokkal itatják meg, mások sajtot készítenek belőle. A recept nagyon egyszerű. Fölforralják a tejet, lehűlni hagyják, aztán beoltják, és tíz perc múlva sajátta rándul össze.

Hazai mintának ajánlom. Sokan fejnek itthon is, és nem tudnak mit kezdeni a tejjel.

(Folytatjuk)

HORVÁTH DEZSŐ

● SZEMKÖZT

Rektorváltás az egyetemen

Minden héten szerdán este látható a szegedi Városi Televízió és a Délmagyarország közös tévéműsora, a Szemközt, amelyben a meghívott stúdióvendéget egy tévériporter és egy újságíró kérdezi aktuális témákról. Az e heti adásban a Szegedi Tudományegyetem rektori teendőit augusztus elejével utódának átadó Mészáros Rezső professzort faggatta Márk Tamás és Sulyok Erzsébet az intézmény jelenlegi állapotáról és fejlődési lehetőségeiről.

Az elmúlt évek legfontosabb feladataként az integrálódó universitas megteremtése hárult Mészáros Rezsőre, akit egyes vélemények szerint azért választottak meg az egyetem vezetőjévé, mert tőle várták a leglassúbb, legkíméletesebb változást az egységesülés folyamatában. – A legfontosabbnak azt tartottam, hogy az átalakulás közben az oktatás és a kutatás zavartalanul folyjon – mondta ezzel kapcsolatban a leköszönő rektor. Arra a kérdésre, hogy az integráció nem csupán formális változásokat hozott-e, úgy válaszolt: az elmúlt három és fél év alatt az egykori önálló oktatási intézmények elvesztették korábbi identitásukat, nevüket, karokká váltak a szegedi egyetemen belül. Hozzátette: az új rektor-

nak, Szabó Gábornak ezt a folyamatot kell továbbvinnie, az átalakulás sebességét pedig neki és vezetőtársainak kell meghatározniuk. Mészáros Rezső úgy véli, ennek a folyamatnak a következő lépéseként versenyképes helyzetbe kell hozni a tudományegyetemet.

Arra a kérdésre, hogy az egyetem alkalmazkodott-e a régióban lezajlott gazdasági változásokhoz, a társadalomföldrajz kutatója elmondta: az universitas fejlesztési tervében szerepel egy műszaki kar létrehozása, mivel a dél-alföldi régióban hiányzik ez az oktatási profil. Jelenleg csupán az élelmiszeripari főiskolai karon folyik ilyen jellegű képzés. Hozzátette, hogy kutatásban is igyekeznek olyan területeket választani, amelyhez gazdasági cégek is kapcsolódhatnak. Ugyanakkor a szegedi egyetem ebből a szempontból hátrányosabb helyzetben van, mint a több tőkeerős vállalkozással bíró nyugat-magyarországi felsőoktatási intézmények.

Azzal kapcsolatban, hogy a felsőoktatásban túlképzés van, a professzor elmondta, egyetemi diplomát adó egyes szakokon valóban többen végeznek a kelleténél. – Ha el tudjuk érni, hogy a hallgatók nagyobb hányada vegyen részt emelt szintű szakképzésben vagy főiskolai oktatásban, és csak egy szűkebb réteg kapjon egyetemi diplomát, akkor helyreáll a rend – véli a rektor.

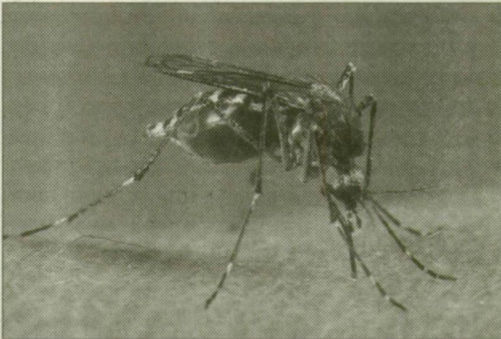
H. SZ.

LOMBOS FERENC HORGÁSZROVATA

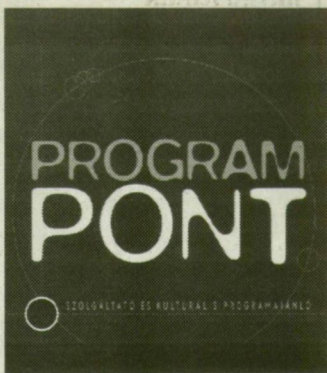
A horgászat kellemetlenségei

A szabadidő eltöltésének egyik legegészségesebb módja a horgászat. Talán furcsának tűnik, de ennek a békés sportágnak is lehetnek veszélyes pillanatai. Ezek a kellemetlenségek többnyire elkerülhetőek, a veszélyt azonban nem szabad lebecsülni.

A vízparti balesetek között leggyakoribb a horgog okozta sérülés. Ebben szinte minden horgásznak volt már része. A teendők sorában először vágjuk le a horgot a zsinórról, majd próbáljuk meg a bőrből óvatosan eltávolítani. Amikor a szakálla is beakadt, nagyobbak a bajok. Ilyenkor csípőfogóval – ha van nálunk – vágjuk el a horgo szarát és az ív irányában távolítsuk el a bőrből. Tudom, mert volt részem benne, ezt nagyon könnyű leírni vagy elmondani, de a művelet olykor pokoli fájdalommal jár. Aki nehezen tűri a fájdalmat, legjobb, ha azonnal orvoshoz fordul. Gondoskodni kell a seb fertőtlenítéséről is, hiszen a használt horgo gyakorlatilag mindig fertőzött. Nem a csontkukac vagy a giliszta a veszélyes, hanem a hozzájuk tapadt baktériumok tömege. Bedobásnál, villantózásnál mindig figyeljünk a környezetünkben tartózkodókra, nehogy véletlenül ők is „horogra akadjanak”.

A vízpart kellemetlen tartozékai a szúnyogok.

SZÍNHÁZ

SZEGED

SZABADTÉRI JÁTEKOK

Ma este 9 óra: Dómdixie gála.

MEDITERRÁN

TERASZ

(Somogyi u. 19.)

Ma este fél 9 óra: Vámos Miklós – Hogyan hódítunk meg a nőket (férjfiakat).

RÉGI ZSINAGÓGA

Ma este 9 óra: Brassói Pályaudvar (néptánc-performance) Választút Táncgyűttes műsora.

RÉGI HUNGÁRIA

Ma este fél 11 óra: Ketten – Közép-Európa Táncszínház előadása.

Holnap este 10 óra: Plug'n'Play – Ache (Oroszország) előadása.

KLAUZÁL TÉR

Holnap du. 5 óra: Reptilesi engedély – angyaloknak. A Baltazár Színház előadása.

Ma este 9 óra: Brassói Pályaudvar (néptánc-performance) Választút Táncgyűttes műsora.

RÉGI HUNGÁRIA

Ma este fél 11 óra: Ketten – Közép-Európa Táncszínház előadása.

Holnap este 10 óra: Plug'n'Play – Ache (Oroszország) előadása.

KLAUZÁL TÉR

Holnap du. 5 óra: Reptilesi engedély – angyaloknak. A Baltazár Színház előadása.

Ma este 9 óra: Brassói Pályaudvar (néptánc-performance) Választút Táncgyűttes műsora.

RÉGI HUNGÁRIA

Ma este fél 11 óra: Ketten – Közép-Európa Táncszínház előadása.

Holnap este 10 óra: Plug'n'Play – Ache (Oroszország) előadása.

KLAUZÁL TÉR

Holnap du. 5 óra: Reptilesi engedély – angyaloknak. A Baltazár Színház előadása.

Ma este 9 óra: Brassói Pályaudvar (néptánc-performance) Választút Táncgyűttes műsora.

RÉGI HUNGÁRIA

Ma este fél 11 óra: Ketten – Közép-Európa Táncszínház előadása.

Holnap este 10 óra: Plug'n'Play – Ache (Oroszország) előadása.

KLAUZÁL TÉR

Holnap du. 5 óra: Reptilesi engedély – angyaloknak. A Baltazár Színház előadása.

Ma este 9 óra: Brassói Pályaudvar (néptánc-performance) Választút Táncgyűttes műsora.

RÉGI HUNGÁRIA

Ma este fél 11 óra: Ketten – Közép-Európa Táncszínház előadása.

Holnap este 10 óra: Plug'n'Play – Ache (Oroszország) előadása.

KLAUZÁL TÉR

Holnap du. 5 óra: Reptilesi engedély – angyaloknak. A Baltazár Színház előadása.

Ma este 9 óra: Brassói Pályaudvar (néptánc-performance) Választút Táncgyűttes műsora.

RÉGI HUNGÁRIA

Ma este fél 11 óra: Ketten – Közép-Európa Táncszínház előadása.

Holnap este 10 óra: Plug'n'Play – Ache (Oroszország) előadása.

KLAUZÁL TÉR

Holnap du. 5 óra: Reptilesi engedély – angyaloknak. A Baltazár Színház előadása.

NAPI SZOLGÁLTATÓ, KULTURÁLIS PROGRAM- ÉS MŰSORAJÁNLÓ

kai film; du. 4 és este fél 9 óra: *Intacto*. Színes spanyol film.

PLAZA CINEMA

CITY

Mátrix (szinkronizált) ma és holnap: 15, 17.45, 20.30 óra.*Haláló-sabb iramban* ma és holnap: 15.30, 17.45, 20 és ma 22.15 óra.*csillagkutya*, ma és holnap: 11.30 óra.*X-men 2*, ma és holnap: 12.30 óra.*Merülés a félelembe*, ma és holnap: 13.30, 17.45, 20.15 és ma 22.30 órakor is.*Azonosság*, ma és holnap: 13.45, 18, 20 és ma 22 órakor is.*Johnny English*, ma és holnap: 13.30 óra.*Hogyan veszítsünk el egy pasit 10 nap alatt*, ma és holnap: 15.30, 20 óra.*Ki nevel a végén?*, ma és holnap: 11.30, 15.45 óra.*Tulipános Fanfan*, ma és holnap: 11.30, 15.45 óra.*Szindbad*, ma és holnap: 12, 14, 16, 18 óra.*Hulk*, ma és holnap: 12.30, 15, 17.30, 20 és ma 22.30 órakor is.*Malacka a hős*, ma és holnap: 11, 12.30, 14 óra.*Álomcsapda*, ma és holnap: 20 és ma 22.30 órakor is.*A vonzás szabályai*, ma és holnap: 17.45 és ma 22.15 órakor is.*Charlie angyalai*, ma és holnap: 11.15, 13.30, 15.45, 18, 20.15 és ma 22.30 órakor is.*Hajó a vége*, ma és holnap: 12.15, 14.15, 16.15, 18.15, 20.15 és ma 22.15 órakor is.*VÁSÁRHELY*Ma és holnap, du. háromnegyed 6 óra: *Tulipános Fanfan*. Színes, m. b. francia film; este 8 óra: *Szakítópóba*. Színes amerikai film.*MAKÓ*Ma és holnap, este 8 óra: *Hogyan veszítsünk el egy pasit 10 nap alatt?*

Színes, m. b. amerikai vígjáték.

*SZENTES*Ma és holnap, du. fél 6 óra: *A csendes amerikai*. Színes amerikai film; este 8 óra: *Johnny English*. Színes, m. b. angol vígjáték; este 10 óra: *Lo-vagregény*. Színes amerikai kalandfilm.*MINDSZENT*Ma du. 6 óra: *Femme fatale*. Színes francia film.*RUZSA*Holnap, du. 6 óra: *Bazi nagy görög lagzi*. Színes, m. b. amerikai film.*SÁNDORFALVA*Ma du. 6 óra: *Malacka a hős*. Színes,m. b. amerikai animációs film; holnap du. 6 óra: *A mag*. Színes, m. b. amerikai film.

SZEGVÁR

Holnap este 7 óra: *Femme fatale*.

Színes francia film.

ÜLLÉS

Holnap du. 6 óra: *Chicago*. Színes amerikai film.

KIÁLLÍTÁS

SZEGED

A Juhász Gyula Művelődési Központban ma du. 6 órakor nyílik:

Plein Air 2003 címmel, a XIII.

Nemzetközi Alkotótelep zárókiállítás.

A látartat dr. Trogmayer Ottó Széchenyi-díjas muzeológus és

Laczkó Ibolya művészettörténész nyitja meg. Közreműködik Rakovics

István.

A Móra Ferenc Múzeumban meg-

nyílt

Hun aranyak – a nagyszéksósi fejedelmi lelet, úton-útfélen – múze-

umi kutatások az M5-ös autópá-

lya Csongrád megyei szakaszán,

valamint Három a tánc! – magyar-

országi táncbábrázolások

1686–1940-ig címmel. Megtekin-

thető naponta 10-től 18 óráig, hét-

főn szünnap.

*VÁSÁRHELY**A Képtár Galérián* (Bocskai u. 1.)

megnyílt

Radics Márk: Talált tárgyak (12 fény-

lenyomat) című kiállítás. Megte-

kinthető augusztus 5-éig kedden 9-

től 12 és du. 1-től 5, szerdán 9-től 12

és du. 1-től 6, csütörtökön 8-tól 12,

du. 1-től 5, pénteken 9-től 12, du. 1-

től 6, szombaton 9-től 12 óráig, hét-

főn szünnap.

*SZENTES**A Koszta József Múzeumban* meg-

nyílt

„Az ekklesia tagjairól” Szentes nép-

élete a XIX. sz. első felében; vala-

mint néprajzi kiállítás Kis Bálint ha-

lálának 150 évfordulója tiszteletére.

Megtekinthető szeptember 30-áig,

naponta 10-től 18 óráig, hétfőn

szünnap.